

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. V. De Monialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

Pius V. *Constit. 73. Sacrosanctum, in tom. 2. Bullar. & Urbanus VIII. Sanctissimus, in tom. 4.*

De pensionibus, agunt Castropal. *par. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 11.* Pagnanus *lib. 1. cap. Cum in cunctis, de elect. à num. 99. ad 105. cap. Ad audientiam, de rescriptis à num. 136. & lib. 2. cap. Gravis, de restit. spoliat. num. 36.* Pirhing. *lib. 3. tit. 12. Phebæus lib. 1. tit. 16. à num. 24.*

CAPUT V.

DE MONIALIBUS.

1388 **I**N Monasteriis, ubi est præfixus Monialium numerus, si augeantur redditus, possunt alie admitti, juxta eorum incrementum, quia præfixio supponitur facta, ne Monasterium gravetur.

1389 Numerus Conversarum, juxta mentem Clem. VIII. non debet excedere tertiam partem Choristarum.

1390 Chorista (minimè Conversæ) afferre debent dotem pro sustentatione; quæ debet esse à S. Congr. aut ab Episcopo consideratis considerandis taxata.

Debet præfigi æqualis pro Civibus, & exteris. Sac. Congr. 30. Septembris 1616. Non potest Monasterium plus, aut minus taxa recipere, sed plus est restituendum. S. Congr. 2. Maji 1596. Non minus, ne Monasterium gravetur, Non plus, ne simonia committatur. Non prohibetur autem, si aliquid omnino liberaliter pietatis, & virtutis causa, extra dotem elargiatur.

1391 Tertia Soror, ex S. Congr. 5. Septembris 1604. ducere debet duplicatam dotem, quarta Soror triplicatam; insuper tertia, & quarta carent voce. Sed in hoc attendenda est consuetudo, & praxis.

1392 Dos

QUÆRES.

An pensione jam collatâ, possit Principis imponere pensionario onus, ut partem pensionis, aut alteri solvat?

Non posse, si pensionarius sit Clericus, nisi urgeant, & adsint conditiones, ut in impositione gabella à num. 704. ad 714. Considerat ex dictis à num. 704. ad 714. quod est verum, siue pensio sit Clericalis, & laicalis, quia licet fructus sit temporarius, est fructus Clerici, adeoque exemptioni subiacet.

1397 Si verò pensio sit laicalis, & secularis, recurrit dicta à num. 791. Illud certum est, non posse ad longum tempus imponere; quia id esset pensionis transference, & pensiones transferri non possunt sine licentia Papæ, decrevit B.

1392. Dos est solvenda, quando fit professio, minime prius, ne tollatur puella libertas; debet tamen prius apud personam fidelem Monasterio beneficam depositari, pro ejusdem Monasterii securitate: *v. à n. 1107. ad n. 1111. Item v. n. 899. & 900.*

1393. Novitix, si ad saeculum redeat, restituenta sunt omnia utensilia, & bona, quae pro se secum detulit, & sua sunt. Conc. Trident. *sess. 25. cap. 16.* Quod si intra Novitiatum moriatur, restituenta sunt haeredibus.

1394. Novitiatu debet esse unius anni integer de momento ad momentum; ita ut si Novitia sine licentia ad brevissimum tempus exeat, animo deferendi Religionem, interrumpatur.

1395. Novitix voluntas explorari debet ante professionem: *An sit constans, seducta, & an sciat, quid agat.* Trid. *sess. 25. c. 17.*

1396. Intra bimestre ante professionem facere debet renunciationem bonorum, ex Trident. *sess. 25.* Quae revocari non potest, nisi per testamentum, si tunc mori contingat. At si de Religione egrediatur, sive ante professionem, sive post, supposita professione invalida, renuntiatio corrumpitur; quia includit virtualem conditionem: Si validam professionem emittat.

1397. Novitia, si post primum quadrimestre infirmetur cum periculo mortis, potest esse indulto B. Pii V. professionem emittere. Potest etiam tunc renunciationem condere, aut testamentum.

1398. Professio facta ante annum vigesimum sextum expletum, tam pro viris, quam pro mulieribus, est invalida, Concil. Trid. *sess. 25. cap. 15.*

1399. Mortaliter peccant, & excommunicationem incurunt cogentes mulierem in vitam ad ingressum Monasterii ad finem proficendi, vel ad habitum ibi suscipiendum, aut

ad professionem emittendam: *Præterquam casibus in jure expressis.* Quam poenam incurunt etiam consules, aut quovis cooperantes ad vim. Pariter peccant eandem poenam incurunt impediens gressum, aut professionem. Conc. Trid. *25. cap. 18.*

1400. Vis, & metus injustus cadent in eum constantem, incensus à parentibus, alio homine, ad finem ingressus, & professionis, nullam reddit professionem, juxta *citata n. 1344.*

1401. Quod si puella domi sit à parentibus gravibus angustiis pressa, & urgentibus perterrita, non ad finem, ut sitatum religionis eligat, sed ex alia causa; & puella Monasterium ingrediatur, & profiteatur, non est professio, & libera, ob rationes adductas in locis citatis *nu. 1344.* non obstante metu reverentiali. Ipsi vero parentes, si convertant puellam inde sumere voluntatem, gendi statum Monasterii, & à sacris desistant, mortaliter peccabunt, & censuram Trident. incurrent, per illa verba: *Quoslibet que coegerint.*

1402. Item, si vis gravis incussa ad finem Religionis, & professionis sit justa, valida professio, & illam incutientes non peccant, ut patet per verba Trid. *de nu. 1399. Præterquam in casibus in jure expressis.*

1403. Tres possunt contingere casus. Primus. Si constet, puellam votum Religionis emisisse, quod non sit relaxatum; unde cogit potest ad executionem voti promissi.

1404. Secundus. Si mulier matrimonio contracto, post bimestre concepit, & ab eo liberandum de Religione, recuset matrimonium consummare; tunc cogi potest ad executionem, & voluntatem scilicet, vel Religionem.

1405. Tertius. Si ambo conjuges sint in

ficere; quia debet novam professionem emittere: Et habilis pro uno, non censetur ad cætera habilis. Sanchez *in summ. lib. 5. cap. 4. num. 12.*

1410 Moniales non possunt intra Monasterium Eucharistiam reünere. Ex Trid. *sess. 25. cap. 10.*

1411 Possunt Corporalia, Agnus Dei, & similia, ut ea componant, & ornent, tangere.

1412 Non possunt habere ofcium intra Ecclesiam, per quod possint è Monasterio ad Ecclesiam egredi. Greg. XIII.

1413 Non possunt erigi Confraternitates in Ecclesiis Monialium.

1414 Possunt esse testes in causis criminalibus Monialium; imò duæ sufficiunt ad condemnandum, quamvis duæ mulieres sæculares non sufficerent. Non possunt cogi, ut sint testes in causis secularium, nisi quando aliundè veritas constare non posset. Puellas autem sæculares non sunt exemptæ à potestate secularis fori.

1415 Gaudent privilegiis, & indulgentiis viroꝝ sui Ordinis, quibus sunt capaces: *v. n. 471.*

1416 Possunt per Procuratorem tenere infantes in Baptismo, quamvis non possint Monachi; quia sub ea prohibitionem non comprehenduntur.

1417 Abbatissa eligenda esse debet ætatis annorum quadraginta expletorum, & professionis octo. Quòd si nulla talis in Monasterio reperiatur, potest dispensare Prælati, ut eligatur, quæ trigessimum ætatis annum excedat. Monialis in infirmaria agrotæ suffragium est suscipiendum per disquisitrices. Et servanda sunt dicta de electione à *nu. 1277.*

Suffragia dari debent per scrutinium secretum à Monialibus professis, inter quas
E e non

1405 In dubio de vi, & metu professionem invalidante, standum est pro valore professionis, quia professio stat pro professione, quæ est certa.

1407 Nota Si parentes nobiles puellæ proponant, se ob insufficientiam dotis non velle nubere patri, ut propria conditio exquirat, & hoc, aut motivis similibus, ac veris, eidem suadeant electionem Religionis, & tunc puella Religionem profiteatur, valida est professio, quia non fuit illata vis, sed propositio humana, & honesta veræ convenientiæ.

1408 Si ratione, si puella profiteatur ob pueram reverentiam Patris, aut alterius sui majoris, cui displicere timet, valida, est professio, quia non est timor injustus, sed fundatus in reverentia, quæ jure naturæ est parentibus debita; & timor reverentialis professionem invalidans non est, nisi ille, cui sunt graves iniuriæ ab extrinseco incussa ad finem extorquendi professionem.

1409 Quòd si recensita puella professionem emittit, cum expressâ intentione nolendi ad vota obligare, peccavit mortaliter, & pro tempore sequenti perdurat in continuo peccato mortali, ob continuum onus, quod habet obligandi se ad vota expressè, licet occidat, & voluntate mutata, juxta dicta in *imped. matr. de Ordine sacro.*

1409 Monialis transiens de uno in aliud Monasterium, debet novum Novitiatum per-

Præst. Exam. Ecclesiast. Tom. 2.

non veniunt Conversæ, Quantum ad atatem suffragantiam, standum est propriis statutis. Scrutinium, datis jam suffragiis, est disquirendum à Præsidente, & disquisitoribus quoad numerum, an scilicet numerus suffragiorum sit conformis numero vocalium; quo peracto, scrutinium est publicandum, minime quoad nomina suffragantium, quia hæc debent esse secreta; sed quoad nomina, quibus sunt suffragia lata, & quoad numerum suffragiorum.

1418 Prælati Monialium debet Electioni præsidere, & suffragia recipere, haud intus Claustrum, sed ad Crates.

1419 Possit tamen claustrum ingredi in visitatione, tres secum ducendo socios. Item in casibus magnæ necessitatis, & ad Sacramenta ministranda, secum probum ducendo socium, uti ducere potest Confessarius.

1420 Moniales monende sunt, ut saltem semel singulis mensibus confiteantur, & Eucharistiam sumant. Trid. sess. 25. c. 10.

CONFESSARIUM MONIALIUM,

1421 **N**on sufficit, si sint pro secularibus approbati; sed requiritur, quod in specie sint approbati pro Monialibus. Approbatus pro uno Monasterio, aut pro una Moniali, aut pro una vice, non potest audire Confessiones alterius Monasterii, & respectivè alterius Monialis, aut aliâ vice, deputatione expletâ. Clemens X. anno 1670. *Superna* §. 2. ut infra de Sacra. Pœnit.

1422 Confessarii Monialium, quæ Regularium gubernio subsunt, non solum à propriis Prælati, verum etiam debent esse approbati ab Ordinario loci, qui tamen non potest deputare quem vult; sed eorum deputatione, & præsentatione, ad ipsos Superiores Regulares spectat, & ab eis per proprias litteras patentes est faciendâ. Greg. XV. *Inscrutabili*. Confessarius autem ad triennium à Super-

riore Regulari deputatus, non potest ordinario limitari ad annum; sed est vel ad triennium admittendus, vel absolute reiectus. Constat ex Epistola S. C. Episcop. & Reg. sub die 4. Maji 1696. Ordinario Cantuarum apud Matthæucci tom. 1. sub tit. de Confessariis Monialium, tenoris sequenti:

Referio in Sacra Congregatione de Sacramentis d'Adda, tuto citio, che l'Ordinario presentato in ordine all' approvazione l'anno lei per un sol anno del Confessore ordinario deputato dal Provinciale della Provincia Olivante di Sicilia, per le Monache del Monastero di S. Chiara d'Aderno di cotesa Diocesi di Francesco: questi Eminentissimi miei Signori sono stati di senso, ch' Ella, è ammessa il Confessor deputato à compire il triennio, è al fine mento lo rigetti; ec he in advenire debba osservarsi dal principio dell' approvazione simili Confessori. Gliel' significo, & il Sig. della prospera.

1443 Moniales unius Monasterii non possunt virtute Jubilæi, aut Bullæ Cruciatæ, agere Confessarium non approbatum pro illis, sed pro secularibus, aut pro Monialibus alterius Monasterii. Lantusca *ver. Jubilæum* c. 1. Matthæucci de Confessariis Monialium *Pellic. de Monialib. cap. 9. n. 20. & 11.* Compeyr. tom. 3. c. 4. n. 4. pag. 325. Bonac. de Sacra. dis. 5. q. 7. §. num. 22. Port. & Summa *Dicitur ver. Jubilæum* n. 20.

Qui affirmant, id posse virtute Jubilæi attentatâ solitâ formâ Jubilæi apparere, summum Pastorem tempore illo universalis gratiæ nullum velle excludere à libertate sua confitendi peccata. Quod confirmant, ex *Conf. 17. Urb. VIII. Pontificia sollicitudo*, 28. Januarii 1624.

1444 Mea autem resolutio negativa præbatur, *1. ex Reg. 81. juris in 6. In generali con-*

non veniunt ea, qua quis non esset veri-
ficatus in specie confessurus.

1445 Secundo, sequitur ex Bulla Clem.
XIII. n. 1421. & ex Bulla Urb. VIII. In specu-
lo die 19. Junii 1630. ut sequitur:

In Specula, &c. Nos, &c. Motu proprio, &c.
Constituimus S. Cenciata que respectu facultat-
um hujusmodi, etiam laicis, & Clericis seculari-
bus, etiamque status, gradus, & conditio-
nis, etiam specialis, non à digna, quoad casus re-
servati, etiam in Bulla Cœna Domini (heresi-
contemta) contentos, non nisi in foro conscientie,
etiam in foro externo suffragatur, alio-
quin etiam hujusmodi, quantum ad præ-
dictum articulum eligendi confessarium, &
de foro predicto a casibus reservatis, etiam
in Bulla Cœna Domini contentis, cum Fra-
tribus, & Monialibus predictis Fratrum Præ-
dicatorum, & aliorum quoruncumque Ordini-
um, licet minimè habuisse, neque habere, neque
illud in se suffragari potuisse, neque posse, &c.
In hoc articulo contentis fuisse, & esse, quod idem
Fratrum, & Moniales, quantum ad Sacramen-
tum Penitentiae, &c. ordinaria dispositioni-
onem Prelatorum, & Sedis Apostolicæ, quo-
modoque servata subiectis sint, earumdem te-
nere per totum perpetuo declaramus, &c. ac
omnes, & inane, si secus, &c. Datum Roma,
die 16. Junii 1630.

Ubi per illa verba, aliorumque indultorum
hujusmodi, excludit Jubilæum, ita ut velit,
nec Bullam, nec Jubilæum, quantum ad Sacra-
mentum Penitentiae, suffragari Regularibus,
& Monialibus. Vide infra, de Bulla, Jubilæo,
& Casibus reservatis.

1446 Tertio, meam magis firmant senten-
tiam Bulla ipsa Urban. VIII. n. 1443. relata
parte opposita; nam ibi non dicitur abso-
lvi, ut Sacerdotes eligere valeant Con-
fessarios seculares, vel Regulares ab eisdem
Casibus locorum probatos; sed additur: Ab

eisdem Ordinariis locorum ad id probatos; hoc
est, ad munus Sacerdotalium Confessiones
excipiendi probatos. Unde Bulla supponit
Confessarios jam probatos per illis: Genera-
liter autem approbatos pro secularibus non
deseri approbatos pro Monialibus: Sed egere
quoad hoc speciali Episcopi approbatione, de-
cernit Clem. X. n. 1421. cit.

1447. Iisdem verbis usus est novissimè In-
noc. XII. in Bulla Jubilæi anni Sancti, quæ
incipit. Pontificia sollicitudo, edita 19. Januarii
1700. ubi concedit Jubilæum anni Sancti
Monialibus, & facultatem eligendi pro refer-
vatis Confessarios: Ab eisdem Ordinariis lo-
corum ad id probatos. Quid clarius? Vide in-
frà de Bulla Cruciate.

1448. Id verum est, Ordinarios Jubilæi
tempore debere pro eis approbare plures, si-
ve seculares, sive Regulares, quos aptos ju-
dicaverint, quousque Moniales ipse exopta-
verint, ex Decr. Sac. Congr. Episc. & Regul.
24. Martii 1643. apud Lantuscã sit, ut eos
Moniales pro majori suo spirituali solamine
eligere valeant ad effectum Jubilæum lucran-
di, juxta intentum Pontificis.

1449. Quantum verò ad Religiosos, fateor
posse virtute Jubilæi sibi eligere Confessarium
etiam secularem ab Ordinario loci approba-
tum, à quo à reservatis absolvantur, nisi aliud
in contrarium in forma Jubilæi exprimatur,
quod hæcenus non est expressum. Tambur-
tom. 2. pag. mibi 37. n. 40. Quia declaratio
contraria Pontificum est expressè edita pro
Bulla Cruciate, minimè pro Jubilæo; maxi-
mè cum Jubilæus soleat ab ipsis Superioribus
Regularibus Religiosis proponi.

1450. Reservatio caluam facta pro Mo-
nialibus, non comprehendit puellas secula-
res ibi detentas, quia non sunt Moniales; nec
Novitias, quia hæc in odiosis non veniunt no-
mine Monialium.

1451 Confessarii Monialium, tam Ordinarii, quam Extraordinarii, esse debent ætatis quadraginta annorum; & specialiter pro Patribus Reformati Ordinis Minorum de Observantia, declaravit Sac. Congr. Concil. sub Alexan. VIII. 26. Novembris 1689. ut in Archivio Provinciæ in Conv. S. Mariæ Angelorum Panormi.

1452 Confessarius Ordinarius Monialium, non potest in eodem Monasterio deputari, nisi ad triennium, Sac. Congr. apud Gavantium. Quo elapso, potest pro alio Monasterio Ordinarius deputari, & pro eodem Extraordinarius. Imò qui in supplementum Confessarii Ordinarii per menses aliquot munus Confessarii in aliquo Monasterio exercuit, si Confessariorum Ordinariorum contingat, poterit ad triennium, mensibus illis non computatis, in eodem Monasterio pro Ordinario deputari, quia cum simus in odiosis, Sac. Congr. Decr. est benigne intelligendum de deputatione ordinaria, minimè accidentali in supplementum.

DE INGRESSU CONFESSARII
ORDINARII

1453 **B**reviter Mendo in epit. verb. Moniales, cum multis ait:

Potest Confessarius ingredi ad ministranda Sacramenta Moniali agrosanti, non solum in periculo mortis, sed quoties ipsa pro sua devotione velit, seu quoties sana solebat Sacramenta recipere, etiam si id faceret quotidie; nam consolatio spiritali non est privanda, quo plus indiget agra, quam sana; eaque est causa iusta ingrediendi; ei que sufficit licentia, quam habeat, dum iusta adsit causa. Similiter potest ingredi ad assistendum moribunda, quousque è vita decedat. In ingressu autem ad sepelendas defunctas, servanda est consuetudo cuiusque Monasterii.

Imò potest etiam nocte ingredi ad assistendum moribunda, si opus fuerit.

1454 In præmissis autem casibus, de progressu à Superiore habere licentiam nisi periculum sit in mora, & tempus suppetat ad petendum. In quo casu petenti in defectum Confessarii deputari, potest ingredi quilibet promptus Sacerdos ad Confessionem excipiendam moribunda. Idem de Medico Pelliz. de Monialib. c. 5. n. 16.

CONFESSARIUS EXTRA-
ORDINARIUS

1455 **E**X Trident. sess. 25. cap. 10. etiam aut ter in anno Monialibus ab ordinario offerendus præter ordinarium, quolibet vice assignari solet per mensem; ferè in mense Januarii, Maji, & Septembris. Verba Trident. sunt: *Præter ordinarium autem Confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & alius Superioribus inter ter in anno offeratur, qui omnium Confessarios audire debent.*

1456 Per hoc autem non prohibetur quin possit plures extraordinarius deputari, sed quoties opportunum judicaverit, potest Prælatas paternè benignitate deputare. Idem de Monialib. cap. 10. n. 250. quia monialium unius, non est exclusio alterius. Est fructus præbat, & monet Pelliz. cit.

1457 Extr. ord. narius tempore deputationis pro Communionem ministranda ad obolum communionis, & maxime pro ingressu intra clausuram ad Communicandum, non firmæ Confessionem excipiendam, sed assistendum moribunda, indiget specialibus licentia. Poterit tamen Prælatas Sacerdotem regularem, aut regularem, quem opportunum judicaverit, deputare, ut alicui infirmæ in Monasterium assistat, & cuncta usque ad mortem præstet, quæ Confessarius Ordinarius Pelliz. cit. n. 249.

1458 Confessarius extraordinarius deputatus pro uno mense ad audiendas Confessiones Monialium alicujus Monasterii semel in hebdomada, si in aliqui hebdomada non sit licentia usus, poterit ea uti aliâ hebdomada, ejusdem tamen mensis, non alterius, etiam si sequentem mense de novo pariter deputetur. Ratio desumitur ex verbis Bullæ Clem. X. Superanova. 1443. cit. S. 3. *Itemque Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, hanc posse expletâ deputatione, in vim approbationis hujusmodi, iterum Confessiones audire.*

Ex quibus verbis sequitur, intra mensem illum posse, quia pro eo non est expleta deputatio, sed durat; pro alio verò mense, etiam immediato, deputatio mensis prioris est expleta, & deputatio, quæ sequi supponitur, est nova; unde non potest prioris mensis approbatio, & licentia ad sequentem mensem extendi.

1459 Extraordinarius approbatus cum licentia semel in hebdomada, non potest bis eodem die, puta mane, & post meridiem, ad excipiendas Confessiones accedere. Et multo minus potest bis accedere distinctis diebus ejusdem hebdomadæ, sub prætextu, quod lyones afficiat diem, & bis accedendo duobus distinctis diebus, ex illis duas diei medietates computet, quæ unum integrum constituent diem vigintiquatuor horarum.

Ratio est, quia si id verum esset, posset eodem duobus distinctis diebus accedere, sed accessus ejusdem hebdomadæ diebus mane, & post meridiem, vigintiquatuor computando horis, quot sufficerent ad constituendum integrum diem; quod præter absurdum, molestum affert. *Ly semel igitur in hebdomada non afficit diem, sed actum accessus ad Confessiones excipiendas, Constabit perscrutan-*

do discrimen inter has duas licentias. Licentia enim concessa pro octo diebus, pro mense pro die, distinguitur à licentia data pro semel seu pro una vice; & minimè ex alio capite, nisi quia licentia primo modo concessa afficit tempus, nempe octo dies, mensem, diem, &c. & sic poterit Confessarius singulis recensiti temporis diebus accedere, imò die, & post meridiem eorundem dierum, quoties opus fuerit; quia actus illi exercenti intra tempus deputationis, supra quod licentia cadit. Licentia igitur secundo modo concessa, cum distinguatur à prima, non afficit tempus, nampe diem, sed actum accessus; ac proinde sequitur, quod recensitus Confessarius, virtute talis licentiæ, non possit bis eodem die, mane, & post meridiem; & multò minus sub distinctis diebus ad Confessiones excipiendas accedere.

Minimè te pigeat lector, si molestum [nescio] aut risu dignum tibi hunc proposuerim casum, & rejecerim; quoniam haud sine tardio relatum habui.

1460 Illud tamen tibi certum sit, quod recensitus Confessarius, si dum confessiones excipit, ex aliquo accidenti ad breve tempus reversurus exeat, & redeat ad alias confessiones excipiendas, quas excepturus erat, licitè, & validè absque nova licentia redit, & excipit; quia id totum moraliter censetur unicus accessus, & unicum munus, atque complementum exercitii licentiæ.

1461 Idem dic, si habita licentia quo una vice, ingressus es Monasterium ad excipiendam Confessionem ægrota, & post egressum, statim, antequam ad alia divertatis, vocatus, eò quia ægrota sit alienus oblita peccati, redeas, licitè, & validè absque nova licentia iterum ingrederis ad ejusdem Confessionem complendam; quia moraliter est unus ingressus, unaque Confessionis perfectio. Pelliz.

de Monialibus c. 10. sect. 3. q. 9. ubi plures alios refert casus a n. 260. ad 265.

1462 Licentia concessa extraordinario ad ingrediendum pro Confessione infirmæ, extenditur ad socium, maxime si sit Regularis, qui debet secum ducere socium probum, atq; maturum, qui nunquam à Confessario sejungatur; eoque Confessiones excipiente, in aliqua parte sistat, ut eum videri, ab eoq; videri possit, ita tamen, ut Confessionem audire non valeat.

Dictus Confessarius in rigore juris debet peracto negotio exire, quod intelligitur recto tramite. At si per transitum officinas Monasterii circumeat brevi tempore, non peccare, tenet Mendo in epist. ver. *Moniales* n. 15. Pelliz. de *Monialib. cit. n. 166. & 167.* Sanch. Rodr. Miranda, Peyr. Bonac. & alii apud ipsum.

1463 Quando, & quomodo liceat Superioribus Regularibus, & Confessariis, ingredi Clausuram Monasterii ipsis subiecti, & prope illud commorari: v. in *Const. Alex. VII. Felici* 1664. apud Lantuscã *verb. Moniales*

Item, quid possit Episcopus quoad Clausuram in Monasteriis exemptis, vide apud Mathæucci *ver. Clausuram Monialium.*

DE ALLOCUTIONE CUM MONIALIBUS

1464 Quantum ad sæculares, etiam Ecclesiasticos, sunt attendenda edita Ordinarii, & Constitutiones Synodales, in quibus plura præscribi solent.

QUANTUM AD REGULARES

1465 Sunt specialia Decreta à S. Congreg. edita. Et quamvis his non obstantibus Castropal. *part. 3. disp. 4. punct. 11.* Vidal. in *Inquisit. mor. tit. de Monialib. Inquisit. 2.* & alii apud ipsos, & apud Vericelli in *quæst. mor. tract. 8. quæst. 66.* teneant, accessum ad colloquendum cum Monialibus, etiam cum frequentia, non esse mortalem, sed ad summum

venialem, seclusis circumstantiis extrinsecis præve intentionis, scandali, & periculo candidi: hac moti ratione, quia prohibuit decreti Sixti V. de anno 1590. cui cetera Decreta subordinantur, fundatur in præsumptione scandali, his verbis: *Ad occurrendum scandalis, que contingere solent: Ex ex c. Tua n. 11. Is, qui fidem 30. de sponsilex fundata in presumptione, non habet locum in foro confessorum quando veritas est in contrarium.*

1466 Omnino dico, esse peccatum mortale, etiam si nullum ad sit scandalum, vericellum, nec prava intentio. Vericelli n. 11: Donatus *com. 3. tr. 6.* Et ut ostendat mente S. Congreg. adducenda putat epistolam Decretam:

1467 Principale Decretum est S. Congreg. anno 1590. jussu Sixti V. editum,

Illustrissimi & Reverendissimi DD. Cardines, Sacra Regularium Congregationis Præfati ad occurrendum scandalis, que contingere solent, aliisq; justis, & rationabilibus causis, in quibus pie movernibus, de speciali, & expresso mandato S. D. N. Sixti Divina Providentia in V. vive vocis oraculo eis facti, decreeverunt, mandaverunt, nulli posthac Religio, cuiuscumq; Ordinis, gratas, qualitates, & dignitates existat (Superiore, cui Monasterii, seu Curia incumbit, visitatore, vel visitatore, Confessario, Ordinario, & Extraordinario, ad tempus deputabitur, dumtaxat excepto licere absque licentia expressa ejusdem Congregationis accedere ad Monasteria, vel domus quarumcumque Monialium, vel Sororum, sive sui, sive alterius cuiusvis Ordinis, colloquendum, sive tractandum cum eis, nisi aliquando mandato suo Superioris, alio Religiosos ad prædicandum verbum Dei, celebrandas Missas in ipsarum Monialium, sororum Ecclesis sive Oratoriis exercere, sive extra clausuram existentibus, nisi in

prohibuerunt, ne dicti Religiosi, nullo quavis colore, moniales, sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes, aliam possint.

Quæ omnia, Singula sub pœnis privationis officiorum, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrentis, aliisque ejusdem Congr. arbitrio, præterquam inviolabiliter observari.

1663 Quod Decretum fuit per eandem Congr. anno 1623, confirmatum, & quoad præteritorem licentiam moderatum, ut sequitur.

Unaliis, de anno 1590. per Sacram Cardinalium negotiorum Regularium Præfectorum Congregationem, de mandato fel. rec. Sixti Patris, circa accessum Regularium cujuscumque Ordinis ad Monialium Monasteria, fuerit decretum, quod nulli Religioso cujuscumque Ordinis gradus, qualitatis, & dignitatis existat, qui ad Monasteria, seu domus cura incurrens, visitatore, vel visitatoribus, Confessoribus, Ordinariis, & Extraordinariis, cum ad tempora adhibetur, dumtaxat exceptis, liceat illis licentia expressa ejusdem Sacra Congregationis accedere ad Monasteria, seu domus curam, Monialium, vel Sororum, sive aliam cujusvis Ordinis ad colloquendum, si tractandum cum eis. Quod si aliquando, mandato sui Superioris, aliquos Religiosos ad publicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarum Monialium, seu Sororum Ecclesiis, sive Oratoriis exterioribus, sive exterioribus, prææstentibus, mitti contigerit, ne illi Religiosi nullo quavis colore Moniales Sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes alloqui possint, sub pœna privationis officiorum, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto succurren. aliisque ejusdem Sacra Congregationis arbitrio, fueritque, postmodum decretum, etiam Equites S. Joannis Hierosolimitani sub eodem Decreto comprehendit, &

quoscumque, contrasacientes ab alio, quàm ab Apostolica Sede, aut à Sac. Congregatione absolvi, & rehabilitari non posse. Amplissimi ejusdem Sacra Congregationis Patres Decreta hujusmodi innovanda, & inviolabiliter observanda statuerunt. Verùm quia experientia comperit, interdum obvias, & rationabiles causas, et si, in a ferente casu, repentinas, ut ab eadem Sacra Congregatione licentiam expectari, summè incommodum, vel inutile sit Regularibus supradictis colloquendi cum Monialibus sibi attentibus necessitatem obvenire, factò verbo cum Sanctissimo Domino Nostro Urbano VIII. & de Sanctissimis Suae expresso ordine, & mandato facultatem tribuerunt imposteri locorum Ordinarius, ut quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summam, quolibet anno, cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantum consanguinitatis gradu conjunctas convenire, & alloqui possint. Id verò non aliter, quàm servata forma infrascripta ad unguem, ut id nullo modo liceat diebus Festivis, aut in Adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbato, & vigiliis, prædictisque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere, assignetur Confessorio Ordinario Monasterii, qui penes se retinere debeat, siq; associat, & præsens sit, & a secularibus de more, non autem alia assistant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, in scriptis concedatur, in librisq; Cancellaria ejusdem Ordinarii adnotetur. Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter, quàm servata forma supradicta licentias concesserint, vel permiserint, sciant se intentionis Sanctissimi Domini Nostri, & Sacra Congregationis transgressores, judiciumque reformidant. Regulares autem ponis in supradicto Decreto contentis, & si nullam licentiam obtinissent, eo ipso se novorint esse

addi-

addictos. Arbitrio Sacra Congr. severius puniendos. Roma 12. Kal. Decembris 1623.

1469 Et cum dubitatum fuerit, an supradictum Decretum Sixti confirmatum obliget sub mortali? S. Congr. sub die 1. Julii 1626. respondit:

Sacra Congregatio, attentis narratis, censuit, & declaravit, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium contra formam decreti, quo hujusmodi accessus per Sac. Congr. prohibetur, ultra penas privationis officiorum, ac vocis activa, & passiva, incurrere penas peccati mortalis.

1470 Novissimè, quia plures Doctores pretendebant, non esse prohibitam allocutionem per breve tempus, etiam per quadrantem horæ cum dimidio, accessit Declaratio Sac. Congr. Conc. sub Clémente IX. ut sequitur:

Die 11. Maji 1669. Congregatio S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, habita notitia, quod nonnulli Regulares absque licentia crates Monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent. pretendentes non esse interdictum per breve tempus etiam usque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod horologio arenario aliquando metiuntur, Moniales aliasque personas intra Clausuras existentes alloqui, & hanc opinionem tanquam tuam affirmant, disseminant, & forsitan etiam scriptis evulgant. proprias graditer illaqueantes conscientias, & scandala conforventes, ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbandam, rejiciens, ac damnans declaravit, Regulares cujuscunque Ordinis, Militie, Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinaris jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsis Regularibus subiecta, vel alias specialis mentione digna,

absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque medium temporis spatium cum Monialibus, aut in alio Clausuram degentibus, peccare mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis, ac vocis activa, & passiva, aliisque contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium statutis penis, posse ab Ordinaris quam Sedis Apostolica Delegato coerceri.

1471 Ex quibus Decretis, & Declarationibus constat, Sac. Congregationem sub tali prohibere quamlibet brevem allocutionem; licet enim allocutio in se sit levis, proderata tamen sub sine extrinseco à legitimo intento, est materia gravis; finis autem allocutoris etiam brevem allocutionem probens, respicit bonum communitalis admodum scandala, & pericula, quæ contingunt. Pro quo faciunt dicta in tom. 2. ad 14.

1472 Eò maximè quia speciale onus religiosorum, & Sanctimonialium est, salubrem cellæ diligere, disciplinam regulari servare, Chorum frequentare, majorem portioni studere, Deo mentem tenere, & studium sponsum amare, à quibus solent hujusmodi allocutiones divertere, & spiritum perfacere.

1473 Ad rationem in oppositum prædictæ, respondet Donatus ex Vericelli etc.

Non tunc cessat lex, cessante facti, quando liello presumpso, quando fundatur in præsuppositione facti, aut delicti seu periculi decretum, secus autem, quando fundatur in præsuppositione delicti indeterminati, & vix præsumptum obligat in singulis casibus, etiam si in aliquo ad sit periculum, ut patet de eo, qui legem nonne quisquam ferat arma, eo sine, ut etiam periculum occisionis, obligat enim amovendo portantes, etsi multi illa deserant ad desertionem, vel decorem; quandoquidem legem

1473. officio id, quod solet adesse in pluribus, non utem in paucis.

1474. Sub recentitis Decretis non comprehenduntur sententes, & mittentes litteras; quæ loquuntur de alloquentibus. Attendenda sunt constitutiones particulares de hoc; nam in aliquibus locis adest prohibitio sub excommunicatione, ut Neapolis.

1475. Comprehenduntur alloquentes de loco proximo, aut via publica. Verricelli cit. 110. & Donatus cit. 9. 15. quia allocutio est principale, quod prohibetur, accessus vero est accessorius. Est contra Diana par. 3. tr. 2. re. 14. Pelliz. de Monialib. 5. sect. 4. q. 14. num. 214. Illis qui negant, quia poena non debentur ad non expressa.

1476. Comprehenduntur alloquentes cum novitiis, aut puellis educandis, in Monasteriis, ut constat ex verbis Decreti, quod non solum exprimit Moniales, sed etiam novitiis, aut quamlibet aliam personam intra Claustri am degentem.

1477. Non comprehendit alloquentem cum Abbatisa, tenent Verricelli tr. 8. q. 66. n. 25. Diana par. 1. tr. 2. resol. 48. not. 3. & alii contra Merollam; quia in odiosis, nomine Monialium non venit Abbatisa, sicut nomine Monachorum in odiosis non venit Abbas. Glossa in 2. de sum. Panormi, Donatus par. 1. tr. 1. q. 1. n. 1.

1478. Non incurrere in poenas pauperes quæstores pro elemosyna sine do-

1479. Non incurrere socium Religiosi habentis licentiã, docent verricelli cit. n. 27. cum Pelliz. Peyr. & aliis contra Delbene; quia par est ratio de connexis, & durum est illum mutum assistere: ita illi.

lo accedentes, docet Donat. tom. 3. tr. 6. q. 25. quia adest tacita licentia, publicus actus virtutis, usus, & praxis.

1480. Denique pro plena hujus materie noticia, Pelliz. de Monialibus c. 10. sect. 3. num. 277. habet:

„ Addo, quod cum Diana par. 3. tract. 2. ref. „ 104. & ante illum Peyr. tom. 2. privil. Const. „ 6. Pii V. n. 36. aliiq; docti recentiores putent, „ Religiosum non subjacere poenis latis con- „ tra Regulares ad Monasteria Monialium „ accedentes sine licentiã, si alicui Moniali „ declarent casum aliquem conscientia; cum „ talis locutio speciem habeat pie exhorta- „ tionis; & alioqui cesset finis prohibitionis „ in particulari, juxta ea quæ habet Diana „ par. 5. tract. 14. resoluc. 96. si velint confe- „ quenter philosophari, concedere debent, „ Ordinarium posse mittere Religiosum ad „ aliquod Monasterium Monialium causa i- „ bi exercendi aliquod opus pietatis (ver. gr. „ ad componendam aliquam seditionem ex- „ ortam inter Moniales, ad consolandam „ Monialem gravissimã tristitiã affectam, ad „ consulendum in re gravi concernente bo- „ num Monasterii, & ad alios similes effectus) „ in his quippe procedit eadem ratio, quæ in „ casu à præfatis Doctoribus concessio. Nec „ obstat, quod Sac. Congr. in Decreto jussu „ Sixti V. edita anno 1590. expressè statuit, „ nulli Religioso cujuscumq; Ordinis, gra- „ dus, qualitatis, ac dignitatis (exceptis Supe- „ riore, ac Visitoribus respectu Monialium „ subjectarum, nec non Confessario tam Or- „ dinario, quàm Extraordinario) licere abs- „ que licentiã expressa ejusdem Sacræ Con- „

FF gregæ

„gregationis accedere ad Monasteria qua-
 „rumcumq; Monialium ad colloquendum
 „sive tractandum cum eis; siquidem Sacra
 „Congregatio per hoc non excludit casum
 „pietatis, & charitatis, qui regulariter non
 „presumitur comprehensus sub generali pro-
 „hibitione, juxta regulam: *Non veniunt sub*
 „*generali prohibitione, quæ quis non esset ve-*
 „*rosimiliter prohibiturus si in specie exprime-*
 „*rentur;* solum excludit casum, in quo Reli-
 „giosus velit accedere ad Moniales titulo ur-
 „banitatis ad eas visitandas, v. gr. ad negotia
 „secularia tractanda, & similia. Verum caven-
 „dum est, ne nimis relaxetur rigor juris Ec-
 „clesiastici, adeo strictè vetantis accessum ad
 „Moniales, nimirum; facilis reddatur talis ac-
 „cessus, & hinc oriatur incommoda, quæ
 „ius intendit amovere per dictam prohibi-
 „tionem, præterquam quod accessus ad Mo-
 „niales in presenti casu quoad forum exter-
 „num non ita facile posset justificari, adeoq;
 „sic accedens posset puniri ab Ordinario, qui
 „inde posset graviter offendi, punireq; taliter
 „accedentem. Unde ex Diana *part. 9. tr. 7.*
 „*ref. 54.* fit, quod, quamvis opinio Peyri-
 „ni superius allata admitti posset, ut proba-
 „bilis (pro qua ipse Diana citat Lezanam
 „*verb. Moniales n. 30.* & Bordon, *tom. 1. ref. 7.*
 „*n. 82.*) nihilominus in praxi non esset ample-
 „ctenda; cum iura absolute vetent Regulari-
 „bus accessum ad Moniales, non distinguen-
 „do inter colloquutionem urbanitatis cauta, aut
 „pietatis, & lex absolute loquens absolute de-
 „beat intelligi: præterquam quod sic elusoria
 „esset prohibitio accedendi ad Moniales fa-
 „cta Regularibus; quippe qui semper im-
 „punè loqui possent cum Monialibus, dicen-
 „do se cum iis locutos fuisse de rebus piis,
 „&c. sic Diana his verbis concludens: *Unde*
 „*quidquid sit de hoc peccato quoad forum in-*
 „*ternum, stante auctoritate Doctorum viro-*

„rum, Lezana, Pellizzari, & Bordonii
 „saltem in foro externo possent Episcopi
 „Regulares punire tanquam Sedes Ap-
 „delegati; unde abstineant ab his colloquutionibus.

Alia de Monialibus reperies in pro-
 locis. De Præceptis tom. 1. pag. 29. De Offi-
 divino pag. 51. De Officio Defunctuarum
 tantis, &c. à pag. 54. ad 56. De Alienatione
 norum, & dotis, pag. 94. De Largitione man-
 rum à pag. 105. ad 107. De Paupertate Mo-
 giofa, peculio, & vita communi à pag. 118.
 119. De Obediètia in 4. Præc. Decal. De Præ-
 ceptis, & Regula Claritarum in Præceptis
 junii, De Violatione Clausuræ, & casibus re-
 vatis, in Sacram. Pœnitentiæ. De quodam
 Communionis, in tom. 3. num. 581.

Denique de Monialibus, gumtuse, & pe-
 Donat, tom. 3. & Pelliz. ambo per totum.

MONASTERIUM VIRORUM.

1481 **Q**Uoad loca Clausuræ, ingredi pro-
 hibentur, sub excommunicationis
 ne reservata Papæ, mulieres omnes cujuscunq;
 conditionis, etiam Marchionissæ, Comitissæ,
 &c. etiam sine prætextu privilegiorum
 fusè infra de casibus relectatis.

1482 Exciipiuntur Regina, Imperatrix,
 Principissa absoluta, & earum filie. Donatus
 tom. 1. par. 2. tr. 4. q. 9. quia in odiosis non com-
 prehenduntur nomine mulierum. Et Bala
 prohibentes, expriment Marchionissas, Com-
 itissas, &c. minime Reginas, &c. Unde in-
 gredi possunt absq; licentia Monasteria vir-
 vitorum, quam mulierum, cum honesta
 familia, quæ in ingressu Monasterii Monialium
 non sit virorum, sed mulierum.

1483 Fundatrices non possunt ingredi Mo-
 nasteria virorum, nec Monialium, Rodericus
 comp. ref. 27. n. 2. Donatus cit. q. 10. G. 1000.
 tr. 5. q. 15. Contra Ferdinandum à Castro, &
 Gibal.

Quia Bulla Pii V. comprehendit mulieres cupulvis generis, & speciei, Solum possunt ingredi Monasteria Minimerum: ex parte speciali, & decl. Greg. XIII. qui derogavit Bullam Pii V. non derogasse dicto Minimerum: at non inde potest ad aliorum Monasteria extendi; quia [ut bene dicitur Donatus] Greg. id dixit declaranda, non indulgendo; unde quoad aliorum Monasteria, non derogavit motui Pii V. qui absolute prohibet.

1484 Non comprehenduntur in prohibitione quella ante usum rationis, puta ante septimum. Nec pares pueri quoad Monasteria Monialium. Donatus *cit. q. 7.* Quoad parvas in Monasteriis Monialium, attendenda sunt edita Episcoporum, quia solent prohiberi.

Introducetes, seu admittentes mulieres foras, incurunt penas Pii V. nempe suspensionem à divinis, privationem officiorum; quæ illæ possunt esse materia peccandi.

1485 Clausura Monasterii, sunt septa exterior, intra quæ sunt loca, ad quæ non est accessus communis utriusque sexui. Unde, loca clausurae ea sunt, quæ intra septa, seu ambitum Monasterii existunt; & unâ clausura clauduntur. Donatus *cit. q. 11.*

1486 Hinc mulieres non possunt ingredi claustra, si sint intra Monasterii septa quia sunt pars Monasterii. Possunt verò, si sint distantes, aut contigui septis Monasteriis, & ad eos fiat accessus, non transeundo per septa, sed extra, in quantum patet aditus erant.

1487 Possunt ingredi Sacristiam, si sit Ecclesie conjuncta, unico solum pariete medio divisa, & ad eam non fiat accessus per loca Clausurae, sed per Ecclesiam, aut per Chorum; quia est pars, & officina Ecclesie. Nec si ad eam pervenire non possint, nisi

per Claustrum, & loca Clausurae. Donatus *cit. q. 12.*

1488 Possunt ingredi Claustra, quando in eis Missæ, Festa, aut divina Officia celebrantur. Item quando Processiones fiunt. Donatus *cit. q. 3.* Matthæucci *ver. Conventus.* Mendo *in epist. ver. Monasterium.* Rodr. *in comp. resol. 27.* ex viva vocis oraculo Pii V. apud Donatum *cit.* qui fuscè probat, non esse revocatum: Cui accedit praxis, & consuetudo. Verum tamen est (ut advertit Rodr.) quòd processio non debet fieri in fraudem legis.

1489 In aliquibus Monasteriis, ultra Claustrum interius, situm est aliud exterius, cum duabus januis, una ad publicam viam extra Monasterium, aliâ ad Ecclesiam, per quam ingredi solent mulieres, & recto tramite ad Ecclesiam accedere; hoc non habet rationem clausurae.

1490 Ex Decr. S. Congr. Episc. & Regul. 4. Octobris 1588. tunc Conventus formatus reputatur, ut non possint sine censuratum, & penarum incursum ingredi, aut admitti mulieres, quando ibi adest Superior localis, puta Guardianus cum familia, etiam si locus non sit plene muris, sepibus, aut fossatis circumdatus. Idem disponitur de sylvis contiguas, in quibus solent fratres deambulare. Secus de sylvis, quæ ad ligna inserviunt, & in quibus fratres non solent ordinariè deambulare. Nec quando Conventus est in fieri, ita ut solum ibi commorentur duo, aut tres fratres pro cura fabricæ; tunc non violatur Clausura, si mulieres admittantur in cellis, ubi fratres morantur; sed fratres sunt puniendi, & privandi, uti supra. Denique idem Decretum disponit, quòd ubi adest consuetudo, quòd mulieres inserviant fabricæ pro manualibus, ferendo calces, lapides, &c. etiam si Superior localis cum familia adfit, dicte mulieres ingredientibus, pro servitio fa-

brica, Monasterii partes, non incurrant censuram, dummodo non accedant ad partes, ubi fratres habitant, dormiunt, & comedunt.

MONASTERIUM MONIALIUM

1491 **Q**uoad Clausuram ingredi prohibentur sub censuris, & pœnis tam viri, quàm mulieres excedentes septennium, ut infra de casibus reservatis.

1492 Non potest Ordinarius licentiam Monasterium ingrediendi concedere matri, forori, &c. causa visitandi filiam, aut fororem Monialem infirmam, etiam in articulo mortis, nec in habitus susceptione, aut professione.

1493 Potest Ordinarius licentiam mulieri nuptæ, maximè nobili, concedere, ut in Monasterium se recipiat securitatis causa, si urgeat rationabile periculum mortis à marito inferenda, & alibi tuta non sit: curare tamen debet, ut quam citiùs fieri potest, exeat. *Pelliz. de Monialib. c. 5. n. 110.*

1494 Potest Ordinarius licentiam ingrediendi exteris concedere ex causa rationabili, & necessaria. Necessitas sufficit, quòd sit moralis; & tunc habetur, quando opus exercendum concernit moralem Monasterii, aut particularis Monialis necessitatem, nec potest commodè per Moniales exerceri. *Donatus tom. 3. tr. 5. q. 19. n. 10.*

Quæ licentia debet esse expressa, & in scriptis, ut exprimit *Trid. sess. 25. de Regular. cap. 5.* Idque etiam pro foro conscientie. *Pelliz. de Monialibus cap. 5. nu. 158.* contra plures apud ipsum, qui tenent, licentiam in scriptis requiri solum pro foro externo.

1495 Hinc de licentia expressa Ordinarii ingredi possunt Medici, Chirurghi, Confessarii, Architecti, Muratores, Fabri, Bajuli, Hortulani, Molitores, & similes. His, & Confes-

fariis Ordinarii licentia dari solet generalis ad semestre, trimestre, aut ad mensuram elapso renovari debet. Prædicti licentiam ingrediuntur pro libito extra causam necessitatis, incurrunt pœnas ex *Constit. Greg. XIII. v. num. 1504.*

1496 Medicus non potest ingredi in prædicis, nec cum alio Medico, nisi pro causa consultationis in casu gravis infirmitatis, & ex speciali pro illis licentia. Et debet accedere associatus duabus Monialibus tamen & probis.

1497 Bajuli ingredi possunt ad fœderes magni ponderis alicujus persone gratæ, Monasterio tamen benemerente, & prudentis Superioris arbitrium, ut in aposita conserventur pro securitate, & custodia. Quas res ferre possunt tam bajuli ordinarii virtute licentiæ generalis, illâ durante, quàm alii de speciali licentia.

1498 Si licentia non individuet bajulos, sed absolute concedat Monialibus, ut necessaria suis usus faciant deferri per bajulos possunt Moniales variare, si velint, aut in per iisdem usi; nam cum gratia non distinguit personas, nec nos distinguere debemus. *Pelliz. cap. 5. n. 123.*

1499 Si bajulus licentiatus sit nominatus, tunc, si infirmetur, requiritur specialis licentia pro alio.

1500 At si eo infirmo, aut insufficiente, casus urgeat, v. gr. sit introductum frumentum: ductor curro, aut equus ducatur rationabiliter morari non possit, sed illa recedere debeat; non possit utiliter deferri delatio, nec expectari accessus pro licentia novi bajuli, aut pro eodem ducatore.

Pelliz. cit. num. 125. vult, quòd non possit alius substitui virtute Epithecæ, sed quòd expectanda licentia; quia jura licentiæ expressam, & in scriptis exposcunt. In his po-

tenentibus urgentibus potest habere locum
concedendo.

1501 Sutores licentiarum posse ad ingre-
diantur, tenet Donat. *cit. g. 25. n. 15.* cum
Moniales nequeunt pannum
commodè adaptare, & forcipibus uti, nec ve-
stium mensuram sumere, si factores non in-
grediantur. Idem docet de Carpentariis *n. 16.*
Ad hoc potest, dico cum Pelliz. *cit. num. 122.*
Moniales loquendo de Cependariis, quia
commodè mensuram calcamenti sumere
possunt ex alio calcamento, aut in janua in-
veniri aperta: Sic factores; at si in aliquo casu
factores non valeant hoc pacto vestes ada-
ptare, remittendum est Superioris iudicio, qui
necessitatem dignoscet, utique potest licen-
tiam concedere.

1502 Licentiarum potest Oeconomus Mo-
nasterii ad repertiendam in Archivio scriptu-
ras que à Monialibus reperte non potest.

1503 Item Notarius cum testibus ad tes-
tamentum testamentum Novitiæ infirmæ.

1504 Licentiarum possunt femina: timora-
te conscientie ad servendum infirmis, aut
deceptis, si Conversæ sint insufficientes. Do-
nat. *cit. quæst. 29.* & Pelliz. *cit. n. 128.* cum
pluribus, quia tunc sumus in casu necessitatis;
quia non debent Moniales diu desistere à
Choro. Et Trid. *sess. 25. cap. 5.* absolute lo-
quitur: *In casibus necessariis.* Et ibi poterunt
permutate, usquequò sufficiant Conversæ.
Non potest autem ab Episcopo licentiarum, si
Conversæ sint sufficientes; quia Episcopus li-
centiam dare non potest, nisi in casibus ne-
cessariis.

1505 Femina: seculares admitti non pos-
sunt pro famulatu particularium Monialium
etiam casu necessitatis, sine S. Congr. licentia,
femina: servientes cum licentia admittæ, de-
bent levare Clausuram: quòd si semel egre-
ssæ, non possunt admitti.

1506 Licentias concedere ingrediendi
Monasteria exempta, seu Regularibus subje-
cta in casibus necessariis, non spectat ad Su-
periores Regulares privativè quoad Episco-
pos, sed cumulativè. S. Congr. 13. Nov. 1610.
Superior Regularis debet eas interserere post
Episcopum. S. Congr. 16. Februarii 1617. Et
nihil debet addere, aut variare. Matthæucci
tom. 1. ver. Clausura Monialium n. 26.

1507 Possunt intra Monasteria admitti
puellæ educandæ, quamvis earum ingressus
non ordinetur ad finem Monachatum susci-
piendi. Sex autem sunt servandæ conditiones.
1. Ut id fiat de licentia in scriptis Ordina-
rii, qui respectu non exemptarum est Episco-
pus, respectu exemptarum Superior Regularis.
2. Ut fiat de consensu Superioris, &
Monialium, capitulariter præstito. 3. Ut eo
vestitu incedant, qui virginali pudicitia, &
modestæ convenit. 4. Ut nullam secum fa-
mulam ducant. 5. Ut eo tempore eandem ser-
vent Clausuram, quam Moniales, ita ut si se-
mel exierint, non possint redire. 6. Ut non in-
grediantur minores septem annis, nec ibi mo-
rentur supra annos 25. sine ætatis. Quo elapso
tempore, si non eligat statum Monachatus,
aut non exeat, Ordinarius debet ei præscribere
tempus ad deliberandum; quo elapso, licet
non incurrat censuras, cum jura de hoc casu
minimè loquantur, peccat mortaliter, si habi-
tum non suscipiat, aut exeat.

Hæ sex conditiones præscribuntur à Sac.
Congr. 31. Augusti 1575. pro Monasteriis, in
quibus ex consuetudine, aut designatione so-
lent admitti educandæ.

1508 In aliis autem Monasteriis, ultra li-
centiam Ordinarii, requiritur etiam S. Congr.
Episc. & Regul. licentia. Ex Decr. S. Congr.
27. Maji 1603. Pelliz. *cit. c. 5. n. 176.*

1509 Uterius alia: duæ requiri solent con-
ditiones. 1. Ut pro dictis puellis quolibet se-

meliori alimenta anticipatè solvantur. 2. Ut habitent in loco separato à Monialium dormitorio.

1510 Requiritur licentia S. Congr. ad conjugatas recipiendas, nisi in casu raro, ut in *nu. 149*. Item ad recipiendas viduas, nisi istæ ingrediatur ad Monachatum suscipiendum. *Donat. tom. 2. ep. 5. q. 28.*

1511 In licentiis, quæ solent à Papa concedi feminis nobilibus ingrediendi Monialium Monasteria, plures solent conditiones præscribi, quæ sunt omnino legendæ, & observandæ.

Inter alias est, ut ingrediatur associata à tribus matronis, quas semel electas variare, & mutare non possit, nisi alicujus earum obitu eveniente, & quòd Monasteria ingrediatur pro tribus vicibus in totum, non autem eorum singula quolibet anno.

Hinc fit. 1. Ut non possit tribus vicibus singula Monasteria ingredi, sed solum tribus vicibus in totum. 2. Ut non possit ingredi cum duabus matronis, quia tres sunt præfixæ ad eisdem custodiam, & conditio se habet, ut forma brevis. 3. Ut eas electas non possit ad libitum mutare.

Quòd si aliqua infirmetur, sit absens, aut sine fraude recuset; tunc *Pelliz. de Monialib. c. 5. num. 137.* cum *Peyr.* & aliis putat, quòd aliam substituere possit; quia gratia est favorabilis; unde prohibere videtur mutationem sociarum voluntariam, minimè necessariam; eò maximè, quia ea propriè non dicitur mutatio, sed suppletio; ità ille.

1512 Moniales non possunt malefactorum fugientem intra clausuram admittere; quia rigor clausuræ prævalet privilegio immunitatis.

Quòd si casu janua aperta, ipse ingrediatur, tunc possunt satellites de licentia Ordinarium illum nolentem cogere, ut exeat. Imò

si Superior longè ablit, subicit confessoribus, & discretarum; quia mora ingredi malefactorum est periculosa, & timore Sponsis Christi. Hic tamen vi exat reponendus est in loco sacro, ut immo gaudeat, si non sit delinquens super rebus exceptis; quia remotus fuit à loco, & immuni.

Idem faciendum est, & servandum aliquam Monialium Ecclesiam confuguliz. *de Monial. c. 5. à n. 131. ad 134.*

1513 Eodem modo est respectu de ingressu quoad expellendos exire nolentes, & in similibus casibus visitatis; & attendendum est, an periculum mora.

E G R E D I

1514 **E** Clausura non possunt Moniales professæ sub excommunicatione reservata Papæ, de qua infra de castitate vatis.

1515 Dantur autem à jure cause mortis ad licitè egrediendum: Tales sunt epidemia, lepra, pestis, incendium, bellum, datio, mina domus, & similes. Cause mortis, lepræ, pestis, debent esse omnino repositos Superiores, maxime per Ordinariorum, in scriptis approbatæ: Hic veniunt firmitates contagiosæ, malum Monasterium aut majori parti minantes.

1516 Incendium debet esse magnum, ut Moniales illud extinguere non possint.

1517 In causis incendii, belli, invasionis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet periculis & peritorum prudentia judicare; aut sit gravis periculi, & necessitatis, & ista licentiam concedere, & providere cessitati simul, ac securitati. Quòd si tempus non suppetat, sed periculum sit in mora

liquias ad collum appensas deferre solent. Bonac. disp. 8. de leg. q. 1. pun. 4. n. 7.

1524 Et quamvis irreverentia sit, cum Reliquia, aut Agno Dei fornicari, non est tamen talis, ut speciem sacrilegii contrahat. Bonac. p. 4. de Reliq. n. 8. Bord. ref. 117. n. 34. quia non violatur locus Sacer, aut persona Sacra, nec Sacramentum; & Reliquia solum materialiter, seu concomitanter, & per accidens se habet ad fornicationem: v. num. 1533.

1525 Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatorum recognoscere, & approbare, spectat ad solos Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio, antequam adorationi exponantur. Conc. Trident. sess. 25. in princ. c. de Reliq. & Vener. Sanct.

Consilium Theologorum est tantum consultivum; unde potest Episcopus contra illud decidere: attendere tamen tunc debet, ut proprium iudicium sit rationabilius, & firmitus. Quod si non valeat se resolvere, sed sistat in dubio, recurrendum est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali; & tunc Episcopi Concilii habent votum decisivum; quia sunt collegæ in exercitio Concilii; & à Concilio decilio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526 Ad probandum, & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidentia, & certitudo physica; alias neque miracula pro canonizatione Sanctorum possent probari; quia quolibet miraculo posito, semper est intellectui, aliquid invenire, quod possit opponere, & locum dubitationi aperire, Diana par. 2. tr. 15. ref. 51. Ambros. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo practica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animi prudentis moventibus ad verisimiliter, & piè credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedecet, aut contradicat

Constat

CAPUT VI.

DE RELIQUIIS.

Reliquie insignes sunt Caput, Crus, Brachium, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo integra sit non parva, legitime ab Ordinariis approbata. Urb. VIII. in princ. Breviarii; unde sacra, dignus, &c. vestes Sanctorum, &c. non sunt Reliquie insignes.

1527 In Ecclesia, ubi est Reliquia insignis, fit potest Officium de eo Sancto.

1528 Mortale, & sacrilegium committit, qui reliquiam furatur, etiam devotionis prætextu. Com. quia devotio non dat jus ad nocendum, aut inferendum injuriam alteri. Doctores. l. p. 2. tr. 14. q. 56. n. 5.

1529 Parvitas materie à mortali excusabit, utia simul conentiant. 1. Si sit pars minima. 2. Si in Ecclesia illa sint alie ejusdem generis partes. 3. Si non sit Reliquia rara. Ob defectum conditionis defectum, mortale erit furtum minime partis Sanctæ Spinae, aut Crucis. Diana p. 2. ref. 35. quia minima pars talis Reliquie, ratione raritatis censetur notabilis. Et si daretur aditus, ut per plura venalia furtum posset spoliari Ecclesia insigni, & rara Reliquia, qualis est Crux, & Sancta Spina.

1530 Non peccat laicus, si reverenter Reliquiam tangat, licet ex usu fidelium, qui Re-